

Bjerg - Posten

1993.

Medlemsblad.

Nr 17.

Indhold:

Tapetstuen på Store Restrup.	Side	2 - 6
Tostrup Skole.	"	6 - 10
Lærerne i Tostrup Skole.	"	10 - 13
Undervisning i Nyrup og Nyrup Skole.	"	13 - 18
Husmændene på Restrup Enge.	"	19 - 22
Håndværkere i Frejlev.	"	22 - 27
Året som gik.	"	28

Lokalhistorisk Forening i
Frejlev - Mørholm - Sønderholm Sogae

Tapetstuen på Store Restrup.

Herregården Store Restrups hovedbygning er et trefløjet anlæg med en hovedfløj i vest og sidefløje i nord og syd. I sydenden af hovedfløjen findes i hele bygningens dybde et velproportioneret værelse med vinduer både mod vest og syd. På nordvæggen er der indrettet en ovnplads, og på begge sider af den er der dobbeltdøre til henholdsvis en gang langs hele fløjens gårdside og til naboværelset. Mod øst er der adgang til den tilstødende sydfløj gennem endnu en dobbeltdør. En stor del af vægpladsen i værelset er altså optaget af døre, vinduer og ovnplads, men på det resterende vægareal er der bevaret et både sjældent, smukt og interessant papirstapet fra omkring 1820.

Anvendelsen af papir med påtrykt mønster som vægbeklædning går helt tilbage til middelalderen, men det skal først være i 1688, at Jean Papillon i Paris fandt på at trykke tapeter, hvor mønsteret på det ene papirark passede sammen med mønsteret på det næste. Højdepunktet nåedes med de såkaldte panorama- eller landskabstapeter, hvor hele værelsets udsmykning danner et sammenhængende hele. Panoramatapetet siges at være opfundet af skotten Robert Barker omkring 1787, men det blev snart Frankrig, der blev det førende fremstillingsland. I de første årtier af 1800-tallet nåede man her et kunstnerisk højdepunkt

Herskabet drager af sted på jagt med slottet Compiègne i baggrunden. Udsnit af tapetet på østvæggen.

for tapetfremstilling, som ikke siden blev overgået. Fra Frankrig spredtes tapeterne ud over hele Europa, og nogle fandt også vej til Danmark. Skrøbelige, som de er, er der nu kun få tilbage, men der findes dog enkelte hist og her. Ud over tapetet på Store Restrup, som af type hører til de omtalte panoramatapeter, kan man fra vores del af landet også nævne et smukt tapet med indiske motiver på herregården Overgård syd for Mariager fjord.

Tapeterne på Store Restrup viser jagtscener - ikke bare jagt i almindelighed, men en ganske bestemt jagt, som marquis de l'Aigle afholdt ved slottet Compiègne i Nordfrankrig. Der er tale om en såkaldt parforcejagt, hvor en hjort, efter at være opsporet af hunde, jages af jægere til hest, indtil den udmattet af træthed kan modtage dødsstødet. På østvæggen ser man jagtselskabet gøre klar til at drage af sted med slottet i baggrunden, og i hjørnet ved døren ser man vognen med damerne rulle af sted. Dette sidste, smalle felt er i virkeligheden kun en rest af det store billede, vi først så, men der var ikke

Det store tapetfelt på sydvæggen.

plads til det hele på østvæggen. På det store billede på sydvæggen er jagten godt i gang. Efter et par timers forfølgelse er hjorten normalt så træt, at den må svale sig i en sø eller en flod. Men den får ingen fred. Den jages videre af ryttere og hunde, til den til sidst segner af træthed. Det ser man på det sidste billede på nordvæggen til højre for ovnpladsen. Først da går jagtherren eller, som i vort tilfælde, overpikøren hen til dyret og giver det dødsstødet med sin hirschfænger. På et særligt parforcejagthorn blæses så signalet for en veloverstået jagt. Efter disse bedrifter er jagtselskabet rede til jagtmiddagen, men denne begivenhed blev der ikke plads til på Store Restrup, selv om der er fremstillet tapeter til serien med dette motiv.

Udkastet til tapetserien blev skabt af den kendte franske maler Charles Vernet (1758-1836), og første udgave blev udgivet kort før 1815 af firmaet Jaquemart & Bernard i Paris. Tapeterne på Store Restrup hører dog til anden udgave, hvor herskabet er klædt i blåt, mens jagtbetjentene bærer røde uniformer. I

Hjorten venter på dødsstødet. Udsnit af et af tapetfelterne på nordvæggen.

første udgave var farverne fordelt lige omvendt. Som omtalt var der ikke plads til hele serien på Store Restrup, og billederne var også for store til vægfladerne. De partier, som blev til overs, fandt så anvendelse i de smalle partier. Vi har allerede

set et eksempel på dette og kan desuden nævne, at en stump af det store billede på sydvæggen er anbragt på den anden side af vinduet, og da der stadig var mere tapet til overs, fortsætter motivet på den modsatte væg til venstre for ovnpladsen. Vestvæggens eneste tapetfelt er på samme måde en fortsættelse af tapetet helt til venstre på nordvæggen, og det er vist billedet med den nedlagte hjort, der fortsætter på den anden side af døren.

Over dørene er der derimod anvendt billeder af en anden oprindelse og i en afvigende stil. Disse dørstykker hører ikke med til serien og skal ikke omtales nærmere her.

Fremstillingen af panoramatapeter var en kompliceret sag. For at kunne dække motivet måtte der udskæres et større antal trykplader af frugttræ eller et tilsvarende egnet materiale, og hver farve måtte have sit eget sæt plader. På den måde nåede man let op på et par tusinde trykplader, ja man hører om helt op til 4000 til en enkelt tapetserie. Det kunne derfor tage år at forberede trykningen af et panoramatapet. Også selve trykningen var omstændelig. Hver af trykpladerne måtte smøres ind i farve og presses helt præcist mod papiret, så der ikke opstod forskydninger i motivet. Efter hver farve måtte papiret tørre, før en ny farve kunne trykkes på. Panoramatapeter var derfor slet ikke billige. Tapetet på Store Restrup skal have kostet 800 rdl. og betalingen af det siges at have drevet Johan Mikael de Neergaard fra gården i 1823. Kilden til denne oplysning skulle sådan set være sikker nok. Et barnebarnsbarn af den uheldige godsejer har ofte hørt sin bedstemor fortælle om de ulyksalige tapeter. Men det er nok urimeligt at give tapeterne hele skylden for fallitten. Landbruget var dengang inde i en dyb krise, og mange andre godsejere måtte i de år forlade deres gårde. De Neergaard var såmænd nok gået ned alligevel, selv uden tapeter. Men fra generation til generation fortalte man i familien om de fatale tapeter, der havde berøvet slægten dens fordum storhed.

Viggo Petersen

TOSTRUP SKOLE.

Der har vel været undervisning i Tostrup fra arilds tid, i 1600 tallet er der ingen oplysning om skolevæsenet, men at børnene er blevet undervist er ingen tvivl om da den danske befolkning var mere oplyst i 1600 - end i 1700 tallet, det var de udmarvede svenskekrige der gjorde hele den danske befolkning fattige og mange gange forarmede.

Der var to ryttergårde i Tostrup, rytterne derfra har fået en efter datiden god skolegang, ligeledes har håndværkerne fået skolegang som læredreng, de fik ikke svendebrev før de kunne læse og skrive, det var nødvendigt for at skrive regninger, og udregne overslag for bygningshåndværkere, disse blev mange gange brugt som lærere i mindre landsbyer, vi kan mange gange se dem i fæstebreve på et hus som af-danket soldat, eller håndværker.

Det første konkrete bevis er fra 1742, jeg vil tro de samme regler har været gældende fra Frederik d.IV forordning 1707 om rytterskoler, den slog dog ikke rigtig igennem på grund af krigen med Sverige 1709 til 20, derfor kom en instruks 23-3 1723 hvor det blev strammet op.

Den 23-1 1739 kom Christian d.VI forordning om skoler og degne, og hvor der i mindre byer hvor der ikke var degne skulle antages en omgangsskoleholder, thi i sådanne landsbyer har ungdommen af den almene almue ikke haft lejlighed, som ske burde at op-læres i sin kristendoms grund, samt i læsen og skriven og regning, hvilket forfarer usigelig skade for kirken og landet.

Der er en indberetning om skolevæsenet i sognet forfattet af Pastor Højer, indleveret til Biskoppen i Viborg. (Er i Bispearkiv).

Da Sønderholm - Frejlev sogne består af fire byer foruden Sønderholm hvor sognedegnen har anordningsmæssig skole og degne bolig som han selv har opført, på herskabets grund og dels belønnes af fundats efter et af General Løjtnant Hans Frederik Levetzou opgivet testamente. Udi disse byer der består af 7 til 9 gårde foruden husmænd, da har for hver by i året 1742 fra mortensdags tid til påske haft sin skoleholder på den måde, at skoleholderen samler børnene i første gård den første uge, og læser for dem der, og nyder så skoleholderen fra samme mand den uge locement og kost, og således omgår det i byen fra end til anden, men sin løn nyder han efter sognepræstens accord hos Herskabet af lypenge eller skolekasse.

Sønderholm 6 juli 1742 Pastor Th. Højer

Udi Tostrup er børnene blevet læst for af Laurits Skrædders søn Christian, han har nydt fra mortensdag 1741 til påske 1742, kost hos bymændene og til løn 1 rigsdaler og 2 mark, hvilken penge Hans Excellence sr.General Løjtnant Levetzou til Restrup af vokslypengene haver til mig betalt, og igjen af mig underskrevne, til skoleholderen udleveret til Christian Lauritssøn.

Sønderholm 1742 Th.Højer sognepræst til Sønderholm
Frejlev menigheder.

Det er tydeligt understreget at disse skoleholdere skulle undervise efter præstens anvisning, skolegang dengang var ikke den samme som nu, der blev ikke lagt så meget vægt på at lære dem at regne og skrive, det var faktisk en længere konfirmations forberedelse. Konfirmationen blev indført 1736, hovedfagene var kristendomskundskab bibelhistorie, katekismus og davidsalmerne, anden lærdom behøves ikke efter kirken og godsejernes mening, da det er præsterne der skal eksaminere lærerne er de interesseret i at det bliver kristendomskundskab der lægges vægt på, så er børnene forberedt til konfirmation. Det er godsejerne der skal betale løn til lærerne, de var heller ikke interesseret i for megen boglig lærdom, ja der er endda givet udtryk for at det var skadeligt, det er sikkert rigtigt efter deres synspunkt, jo mere oplyst bønderne blev, desto mere tænkte de selvstændigt, blev deraf mere friggjorte og oprørske og ikke føjelige på hovmarken.

Det var håndværkere og gamle befalingsmænd, mænd som havde været soldater 20 - 25 år, som så fik et hus i en landsby hvor de sad husfrit, det var deres pension, og så kunne de tjene lidt som skoleholdere, hvis de altså efter præstens eksamination fandtes duelige.

Jeg har set tilfælde hvor der ved overhøring af børnene af provsten er klaget over at børnene ikke var vel oplyst i deres kristendomskundskab, og præsten er blevet pålagt at holde nøje øje med undervisningen, hvis han så ikke var tilfreds kunne han indberette til provsten der så kom på uanmeldt overhøring, så gik det i reglen galt og læreren blev fyret.

Jeg har set eksempel på hvor en lærer er blevet fyret, og flere år senere opdaget at de børn der gik hos ham som mænd, selv har underskrevet fæstebreve. Så er det at man tænker ved sig selv, er lærer-

en blevet fyret fordi han brugte børnenes tid på slige verdslige ting som at lære dem at læse, regne og skrive. Da håndværkere og som de er nævnt i kirkebøgerne, gamle afdankede krigere, har kendt nytten af at kunne læse og skrive, så det er ikke sikkert de har haft samme syn på nyttig undervisning som kirkens mænd.

Der er ingen skoleholder nævnt med navn efter Christian Skrædder 1742, før 1773 og 1774 hvor Thøger Fuur blev nævnt, han var fra Håls Brohus, og havde studentereksamen, det var ham der havde undervist degnen Saxtorp søn i Sønderholm, og Thøger Fuur bliver nævnt i skiftet efter Saxtorp. Der har boet flere murer i Tostrup de har sikkert undervist om vinteren, i nogle år er der ingen murer, så er der til gengæld en Anders Kaptain, men der kan have været flere i tidens løb. Der er ingen skoleholdere nævnt i folketællingerne 1787 og 1801 så det har været de fastboende der har undervist i de år.

Da skoleloven kom 1814 hvor børnene skulle gå i skole fra deres 7 til 14-ende år i en anordningsmæssig skole, kom Tostrup børnene til at gå i skole i Sønderholm, det var langt for dem at gå, også længe end det var planlagt, der var også stor forsømmelse fra børnene i Tostrup. 1834 er der i folketællingen en skolelærer Mads Nielsen han bor i mtr.1 (Bjerrings gård), han har antagelig været fælles for dem der kunne lønne ham.

Den nye skolelov gjorde det også muligt at undervise børnene hjemme, når de mødte til eksamen sammen med de andre, og så ellers kunne klare sig med dem.

Beboerne i Tostrup har flere gange klaget over den lange skolevej til Sønderholm, og i 1846 er der forhandling om oprettelse af skole i Tostrup.

Kancellie skrivelse: Efter at der fra skoledirektionens side, var sket foreløbig indstilling til kancelliet, angående påtænkt forandring af skolevæsenet i Sønderholm pastorat, har dette kollegium nu meddelt direktionen følgende.

At fire fuldstændige skoler bør beholdes i pastoratet, nemlig Sønderholm, Nørholm (Nørholm pastorat var lagt sammen med Sønderholm - Frejlev, fra 1826 til 1882) Frejlev og Klitgård, i hvilke lærerne bør oppebære den fulde normale løn af 6 td. rug, 10 td. byg in natura, og 15 td. byg efter kapitaltakst, dog med afkortning af offer og accidentsen, anordningsmæssig bolig, jordlod, fourage og brændsel, foruden 10 rdl. i kirkesangerløn, til enhver af de lærere som tillige skulle være kirkesangere.

At Nyrup skole bør henlægges under Sønderholm skole, hvorimod i Tostrup bør indrettes en biskole med bolig for en ugift seminaristdannet lærer, der tillægges i løn mindst 30 td. byg efter kapitaltakst, beløb af offer og accidentsen fradraget.

At hele pastoratet retlig må udgjøre en kommune, med hensyn til skolevæsenets udgifter, at anordningsmæssige skolebygninger bliver at opføre i Nørholm og Frejlev. Idet vi i denne anledning tjenstlig udbeder os sogneforstanderskabets erklæring meddelt, bedes det, denne tillige oplyst med skriftlig angivelse af enhver af lærerne, hvor meget offer og accidentsens beløb udgjør, i Sønderholm og Frejlev.

Skoledirektionen for Hornum og Fleskum herreder
20-3 1846. På provstens og egne vegne Hoppe - Tetens.

Dette er et udpluk fra Sønderholm skoles embedsbog, hvor der er både ind og udgående breve indført, og også svaret fra forstanderskabet

Sogneforstanderskabets erklæring i denne anledning.
Under Sønderholm - Frejlev sogneforstanderskabs møde i Sønderholm skole d. 26-4 1846. Fremlagdes skoledirektionens skrivelse af 20-3 d.år. I de her fremsatte fire af kancelliets bemærkninger, tilføjes her hver enkelt, sogneforstanderskabs erklæring således.

1. At fire fuldstændige skoler beholdes i pastoratet nemlig Sønderholm, Nørholm, Frejlev og Klitgård, ved hvilke lærerne bør oppebære den fulde løn af 6 td. rug, 10 td. byg, in natura og 15 td. byg efter kapitaltakst, dog med afkortning af accidentsen og offer, anordningsmæssig jord, bolig, fourage og brændsel, foruden 10 rdl. i kirkesangerløn. Forstanderskabet måtte i denne anledning erklære, lønnen til de to faste skolelærere i distriktet, er allerede ifølge kancelliets approberede plan normeret, og der findes for øjeblikket ingen grund til at forøge denne således værende løn, med mindre et kongelig lovbud måtte udkomme, som skulle tages til følge for alle landets skoler, thi det er dog ret bekjent, at der i almindelig ere fattige omstændigheder hos Restrup godsbesiddere.

2. At Nyrup bør henlægges under Sønderholm, hvorved Tostrup bør indrettes som biskole, for en ugift seminaristdannet lærer, der tillægges i årlig løn mindst 30 td. byg efter kapitaltakst, beløb for offer og accidentsen fraregnet.

Forstanderskabet måtte her henholde sig til, forhen underlagte betænkning, nemlig at denne lærer til den påtænkte biskole i Tostrup, skulle være pligtig at give undervisning for begge byer Tostrup og Nyrup, da det er omtrent hinderligt for disse byer, at lade deres børn søge Sønderholm skolevæsen, gjort opmærksom herpå, og langt flere bestemmelser, som dog er langt fra det ønskede mål. Har til undskyldnings deling, så er af os her, befundne forhold intet embede at foreslå. Hvad lønnen til den foreslående lærer angår anser forstanderskabet, at løn 30 td. byg efter kapitaltakst troede vi være liden, og det blir vist vanskeligt at erholde en seminaristdannet lærer til at indtræde på sådanne vilkår. Offer og accidentsen som engang er tillagt hjælpelæreren i Sønderholm som løn, kan ikke efter nuværende omstændigheder fratages denne, det anses derfor at foreslå, et årligt pengebeløb af 25 rdl., så længe hjælpelæreren nyder offer og accidentsen af distriktet.

3. At hele pastoratet bør udgøre en kommune, med hensyn til skolevæsenets udgifter: Forstanderskabet kan ej finde nogen hjemmel eller billighed heri.

Skolevæsenets udgifter er en kommunal efter den en gang inddeling, for at samtykke i skolevæsenets udgifter, at træde i forbindelse med Nørholm, ville kun være at pålægge Sønderholm - Frejlev kommune en ikke ubetydelig ekstra skoleskat, for at komme en fremmed kommune til hjælp med skolevæsenets udgifter.

4. Anordningsmæssige skolebygninger bliver at opføre i Nørholm og Frejlev:

Efter de meget betydelige bekostninger, her af kommunen anvendt på Frejlev skoles bygning, blandt hvilken ret må være at boligen er tildels opført af solid grundmur, kan her ej være tale om total ombygning, men nogen reparation som nøje undersøges, vil snarest af forstanderskabet blive påset og iværksat, formenes at den hele bygning at kunne bygges til anordningsmæssig bygningsstand.

Datum et supra. Blicher - J. Hvilsom - L. Larsen - M. Andersen

S. Sørensen - P. Nielsen.

Når Sønderholm - Frejlev havde betænkninger mod at pastoratet skulle udgøre en kommune, de bruger som undskyldning at Nørholm skole står for ombygning, så Nørholm har nok brugt lignende undskyldninger, såsom Frejlev skole burde udbygges, og en ny opføres i Tostrup, der var ingen af dem der ønskede den sammenlægning, den eneste var nok pastor Blicher der var født formand i skolebestyrelserne begge steder, for ham var det lettere med en, og det er nok fra ham forslaget er fostret.

Efter lange og svære forhandlinger bliver det endelig vedtaget at der skal bygges skole i Tostrup og Nyrup, hvor så læreren skal undervise en uge ad gangen i een by, og så en uge i næste by. Det har

ikke været tilfredsstillende og der gik mange år før Nyrup havde vikarer om vinteren, men læreren gik fra by til by og underviste i mange år.

1758 er der undervisning i Tostrup det ses i biskop Deichmanns visitats bog at han har været i Tostrup skole til overhøring, den 7-9 kl.9 formiddag, hvor også Nyrup skoles børn af ældste klasse møder. Onsdag d. 11-12 1860 er der vivitats af provsten i Tostrup skole kl. 2 eftermiddag. Dengang blev kl. kun 12 derfor var der angivet om det var formiddag eller eftermiddag.

16-5 1867 er der brev fra pastor C.J.Sundby fra Sønderholm, at den nye regulerede løn for Tostrup og Nyrup skoleembeder er 272 rbdl.- i 1877 er den 636 kr. I 1886 - 802 kr..

Der blev ikke bygget skolehus med det samme, de første år lejede man en stue til skolestue, og et kammer til en ugift lærer i mtr. 18 Tostrupvej 177.

1860 blev der købt en grund til skolebygning af Christian Nielsen mtr.2 (Nu Tostrupvej 170) skolen fik mtr. 2.b 6. (nu Skovvej 72)

1887 købt jord til skoleplads af Jens Chr. Larsen mtr. 2 - for 37,50.

Brandforsikring 8-4 1888 mtr.2b Tostrup, ejer Sønderholm - Frejlev kommune Tostrup skolehus, skorsten 14 tommer, ildsted lovmæssig, skole og beboelse 11 fag 28 alen lang, 12 alen bred, 4.1/2 alen høj, 1 stens grundmur, spåntag. Fire vestre fag indrettes til skolestue, med brædder gulv, gipsede lofter, resten 7 fag er indrettet i tre værelser og et kammer med gipsede lofter og bræddegulve, forstue, køkken og bryggers og to kamre med murstengulv, skillevæggene af rå sten, i bygningen er opført et russisk skorstensrør af brændte sten. Bygningen er overalt forsynet med et sammenpløjet brædderloft, samt med vinduer og døre, og iøvrigt til dets anvendelse hørende indretninger. De syv østre fag er 30 år gamle, de fire østre nye, vuderet for 320 kr.pr.fag ialt 3520 kr.

Latrinhus: Halvtag 5 alen lang, 3.1/4 alen høj, 2.1/2 alen bred, 1 stens grundmur, bræddetag indrettet til latriner, forsikret for 100 kr = ialt forsikret for 3620 kr.

De syv vestre fag må være bygget 1860, og resten 1880.

1907 brændte skolen, den blev først opbygget 1908. Det så var skolegangen igen Tostrup 177. Før skolen blev opbygget 1908 blev der mageskiftet jord fra skolen med Jens Larsen Tostrupvej 170 mtr.2, hvor skolen gav 500 kr. i byhandel.

1947 købt jord af Peder Larsen mtr.2, til sportsplads for 3500 kr.

1962 skolen solgt til Reklamekonsulent Villadsen.

Børnene kommer nu igen til at gå i skole i Sønderholm, nu i en ny-opført skole. Nu er de fri for at gå til skole, nu er der skolebus.

LÆRERNE I TOSTRUP SKOLE.

N.P Christensen Bransholm. 1860 -1865.

N.P.Christensen Bransholm er dimitteret fra Aarhus seminarium 1860, han er født i Ref Hurup sogn Thy, 6-6 1840. I folketælling 1860 er han lærer i Tostrup, altså før hans dimission. Ved hans ansættelse står der efter at have fået dispensation fra kirkeministeriet, med hensyn til hans hovedkarakter, har forpligtet sig til i tre år fra datum, ikke at søge forflyttelse til andet embede, at være skolelærer for Tostrup og Nyrup skoler.

At han er der som lærer 1860, og hans hovedkarakter ikke har været for god, så har der muligvis været et ophold i hans uddannelse, af en eller anden grund, har muligvis haft for lidt penge, og så suppleret det op med et vikariat.

Kaldet til lærer og kirkesanger i Asp (nordvest f/Struer) 27-1 1865. Entlediget 31-12 1897.

Han boede i Skelhuset mtr.17, det var et hus der hørte til Restrup, blev også kaldt Kuskhuset, huset er forlængst væk, men vi er en del der endnu kan huske ruinerne derfra, det lå uden for Restrup skel ved Tostrupvejen, skråt over for Simonsens ejendom, jorden hører nu til Knud Thomsens ejendom på Sønderholm mark, jorden hører til Tostrup ejerlau mtr.17.

Det lå godt for ham når han både var lærer i Tostrup og Nyrup.

Bransholm har for 1 halvår oppebåret i løn	
10 td. byg	36 rbdl. 0 m.4 skl.
Pengeløn	50 "
Samt skolepenge	9 " 4 " 8 ialt 95 rbdl.4m.12 skl.

Herfor kvitteres 10-6 1864. Andet halvår er kvitteret for samme beløb 14-12 1864

Efter Bransholms forflyttelse har hmd Niels Qvist vikarieret resten af vinteren, det er også muligt han har undervist før Bransholm.

Anders Kjærgård Sørensen. 1865 - 1876.

Anders Kjærgård Sørensen er født i Krstrup Randers amt. var gift med Jensine Andersen fra Randers amt. Er kaldet og bestikket til lærer i Tostrup og Nyrup skoler 10-6 1865 gollats 24-6 1865. Han kom fra Borup i Randers amt, hvor det første barn er født, Rasmus Marinus Sørensen født 1865. De sidste er født i Tostrup.

Svenning Ingvard født 14-8 1866

Holger Johan " 11-2 1869 død 11-2 1869

Holger Johan " 28-3 1870

Maren Henriette Ingeborg født 4-1 1872 død 6-1 1873

Maren Henriette Ingeborg " 17-9 1873 gift Conradsen, kogekone
boede i Vokslev.

Aksel " 1-9 1874

Albine Andrea " 17-12 1875

Anders Kjærgård fæstede Tostrupvej 177 af greven på Lindenberg, han køber det til fri ejendom af samme den 30-11 1874. Der var ikke plads til hans familie i skolehuset hvor der kun var et kammer. Blev kaldet til lærer og kirkesanger i Frejlev 8-2 1876.

Lars Peter Rasmussen 1878 - 1880.

Seminarist Lars Peter Rasmussen Glerup, kaldet til lærer i Tostrup og Nyrup skoler fra Dronninglund skole 1-10 1878.

Så der har været to år med vikarer, inden man igen fik embedet besat med en lærer, der var stadig et problem med lærerbolig, det blev løst 1880 hvor der blev bygget fire fag til skolen, som det ses i brandforsikringen. Jeg ved ikke om han var gift, der er ingen børn født i Tostrup. Til Visse 27-1 1880.

Anders Chr. Christensen Visse. 1880 - 1881.

Gjør vitterlig at have kaldet og bestikket seminarist Anders Chr. Christensen Visse til skolelærer i Tostrup og Nyrup skoledistrikt, imod han nyder embedets lovlige indtægter, således som disse er eller ville blive fra 10-2 1880, collats 19-2 1880.

Blev kaldet til anden lærer i Hasseris fra sommerferien 1881. Han var ikke gift da han var lærer i Tostrup, og han var kun lærer i Nyrup om sommeren, om vinteren havde Nyrup fra 1880 egen lærer om vinteren, ældste klasse fik for lidt undervisning når de kun var i skole hver anden dag.

Karl Vilhelm Sørensen 1881 - 1889.

Kaldet og beskikket sem. Karl Vilhelm Sørensen Sterup til lærer i Tostrup, og om sommeren tillige i Nyrup. N.B.: Han søger en medhjælper til at være sig behjælpelig med sangundervisning i de bemeldte skoler, til han har underkastet sig de befalede prima i musik og sang, til han er befunden duelig til selv at udføre denne gerning op.
Den 10-8 1881. Collats 28-8 1881.

Sterup var gift med Caroline Frederikke Christensen, hun var 24 år da det første barn blev døbt. Det var dermed den første lærerfamilie der boede på skolen. Der er fire børn døbt her.

Petræus Augustin Godtfred	født	3-7	1882
Magda Ingeborg Christiane	"	17-3	1884
Thora Ellenora Kristine	"	7-3	1886
Marie Henriette	"	1-4	1888

1888 klagede han over at han havde for lidt brændsel, han har allerede købt en tønde kul, Nyrup skole måtte låne ham nogle tørv.

Karl Sterup er født i Jerslev sogn, dim: fra Blågård med karakter meget duelig.

Blev 1889 skolelærer og kirkesanger i Hjallerup, måtte dog først underkaste sig undervisning i sang.

I bladet "Folkeskolen" Tostrup lærerembedet ledigt = Dets indtægt 6 td. rug, 25 td. byg, 250 kr., skolepenge 60 kr. offer 91 kr 51 øre, 24.000 stk. skudtørv, ny og god bolig, regulerings beløb 802 kr.. Læreren skal i 6 måneder fra 1-5 til 1-11 også besørge undervisningen i Nyrup skole. Ansættelse 23-3 1889.

Provst Kr: Rasmussen Årestrup pr. Støvring.

Tostrup Skole ca.1891.

Lærer Anders Nielsen.

Anders Nielsen 1889 - 1891.

Anders Nielsen født 22-12 1862 i Loldrup dim: Ranum 1887, vikar i Hellum v. Skørping fra 1-8 1887, vikar i Sønderholm fra 1-1 1888. Anders Nielsen der for tiden er vikar ved Sønderholm skole, er beskikket til at være lærer ved Tostrup og Nyrup skoler. Dat 16-4 1889.

Anders Nielsen var ikke gift da han kom til Tostrup, i folketælling 1890 boede han hos Christian Damborg.

Blev gift 9-6 1890 i Sønderholm med Ane Christensen Bach, datter af Niels Christensen Bach og Nielsine Larsdatter (Ørbæk) forlovere Lærer Jensen og slagter Niels Christensen Bach.
Niels Christensen Bach boede på Vestervej 26a.

Kaldsbrev til Flynder Vestre skole 8-3 1891. Anders Nielsen døde her 8-3 1896. Ane sad nu som 26 årig enke med fire børn, det lykkedes hende med den lille enkepension og håndarbejde at forsøge børnene, de to sidste tvillinger født efter faderens død.

Kristian Thomsen 1891 - 1896.

Kristian Thomsen der hidtil har været konstitueret som lærer ved Tostrup og Nyrup skoler, til herefter at være fastansat ved samme. Dat 18-9 1893. Kristian Thomsen var vinterlærer i Nyrup ca 3 vintre før han blev fastansat i Tostrup. Han var indtil 1894 også lærer i Nyrup om sommeren 3 timer daglig, Han var ugift da han fik stillingen i Tostrup, men blev gift straks efter med Niels Gjøl's yngste datter Elise Caroline Nielsdatter, igen en Sønderholm pige der blev gift med en lærer i Tostrup, der er også børn født her, men vi har ikke kirkebogen så ny i arkivet.
Han blev forflyttet til Vestjylland til hans hjemegn.

Rasmus Gjessing Olesen 1896 - 1898.

Sem. Rasmus Gjessing Olesen kaldet til lærer i Tostrup Sønderholm 1-1 1896. Det er det eneste der står om ham, ikke noget om seminarium, eller hvor han kommer fra eller rejst til.

De sidste lærere er i Bjergposten nr.3 1979, fortalt af Svend Stoffersen der selv har været elev i Tostrup skole.

Undervisning i Nyrup og Nyrup skole.

Indtil 1666 var Nyrup under Viborg Domkapitel, og et er sikkert munkene har sørget for at de har fået undervisning, antagelig har der boet en munk i byen om vinteren, og bønderne har så sørget for hans kost og logi på omgang, foruden at domkapitlet har taget sig betalt for undervisningen. Sidst i 1600 tallet var der en degn Christen Christensen i Nibe, der var fra Nyrup Østergård, det ses i et skrifte efter hans broder Jens Christensen i Nørholm Birketing, fredag 2-12 1670: Enken Maren Laursdatter og hans søskende Christen Christensen degn i Nibe, Søren Christensen og Anders Christensen i Drastrup Christen Christensen skrædder i Drastrup, på sin hustrus vejne, Just Jensen i Nibe på sin hustrus vejne. Når Chr. Christensen var degn i Nibe har han været student og undervist i to år som skoleholder før han kunne blive degn, og det er nærliggende at regne med at de to år har været i Nyrup. Det er den eneste jeg kan sætte navn på før vi kommer til 1741.

I den mellemliggende tid skete der meget i Nyrup, Nyrups beboere blev 1666 eller 1667, af Viborg Domkapitel solgt til kronen, så de nu blev rytterbønder, det indebar samtidig at de stadig blev bedre undervist i regning og skrivning end fæsterne under et gods, hvis de ikke regnede eller skrev godt fik de det lært ved militæret, og derfor var byen aldrig i bekneb med at få nogen der kunne undervise, der var mange hjemsendte ryttere i byen, der er en husmand Christen Poulsen, jeg har mistænkt for at have undervist i mange år, men der

er ikke noget skrevet om det så tidligt, børnenes undervisning var kun en biting som blev aftalt mellem byens folk, det eneste forlangende. Han skulle godkendes af præsten, måtte være ferm i katekismus og bibelhistorie og have en god sangstemme.

Den 22-7 1716 kom der igen omvæltning for Nyrup by, kronen solgte da alt sit ryttergods, Nyrup by blev købt af Frederik Christian Levetzou på Restrup, Nyrup mænd blev nu fæstebønder, men blev hovfri, kun skulle de slå et stykke eng og samle og køre høet til Restrup.

Den 23-1 1739 kom Kr.VI nye lov om skolerne, den fik heller ikke nogen stor betydning for Nyrup, den sagde der skulle være en sogne-degn i hvert sogn med en anordnings-mæssig skole med skolestue og bolig for degnen, og ingen børn måtte have over 1/4 mil til skolen, de mindre skoler måtte så nøjes med omgangsskoleholder, det vil sige han boede en uge af gangen hos gårdmændene i byen, hans løn blev udredt af godsejeren og kirkekassen. Det burde være en student der blev antaget som skoleholder for landsbyerne, hvis sådan en var at få, ellers en håndværker eller lignende med gode kundskaber, dog skal han først eksamineres af præsten, og grundig af ham undervises i kristendoms-kunskab, før han af ham blev anbefalet til stillingen.

Det var generelt i hele 1700 tallet der blev lagt mere vægt på kristendom end at lære børnene at læse og skrive, der antages ingen til skoleholder i landsbyerne uden de var belyst i bibelhistorie og katekismus. Fra 1740 til 1743 var Gert Didrich Højer skoleholder i Nyrup, han blev derefter degn i Nørholm, og i hans ansættelses papirer der står at han har været skoleholder i Nyrup i 3 år, han var søn af daværende præst i Sønderholm-Frejlev og student fra Viborg. Det er den eneste skoleholder i Nyrup der er nævnt ved navn, alle de andre har været anonyme, men det er sikkert der har været en hver vinter fra mortensdag til påske.

Med skoleloven af 1814, blev undervisningen og skolepligten lagt i mere faste rammer, børnene skulle gå i skole fra 7 til 14 år, og konfirmeres som 14 årige, de små gik i skole om sommeren, og de store om vinteren. Nyrup var beregnet til at gå i Sønderholm skole, men der var ikke plads, og da byen var for lille til egen skole blev de lagt ind under Klitgård skoledistrikt, skolen i Klitgård blev først bygget i 1817, så Nyrup har sikkert kørt efter den gamle ordning indtil 1817, med en omgangsskoleholder om vinteren.

Nyrup skole.

Nørholm - Klitgård skolers forhandlings protokol er at læse, 28-12 1815 var der møde med amtmand Pentz og provst Tetens, om et nyt skoledistrikt i Klitgård: Der blev vedtaget at for at forene Nyrup by med Klitgård skole, måtte der anlægges en sti fra Nyrup by til Klitgård skole, som grøvtes over et kjær nærmest Nyrup by. Denne forening af disse to byer til et skoledistrikt er nødvendig, da der er for få betalere og uformuende børn til at have hver sin skole.

Til Klitgård by og Klitgård huse 22 td. 1skp hartkorn, 1 gård og 27 huse, skolepligtige børn 26, udflytterne på Nørholm mark 4 gårde, 4 huse hartkorn 24 td. 10 børn, Nyrup by 8 gårde 5 huse 48 td. hartkorn 10 børn. Af Nyrup 48 td. hartkorn skal Nyrup by udrede 4 td. rug, 20 td. byg heraf de 10 betalt efter kapitaltakst, skolejord og bygninger, fourace og brændsel, udredes af skolekasse.

Den 16-11 1838 var der gjort ligning over indtægter og udgifter til vedligeholdelse af skolerne i Nørholm sogn m.m., i bemeldte år lignet i overensstemmelse med anordninger på distriktes beboere, efter deres hartkorn, formue og lejlighed, således.

For Nyrup:	Jens Østergård		5m.	12 skl.
	7 andre gårdmænd ligeledes	6 rbdl.	4"	4 "
Husmand	Jens Chr. Christensen		2"	00 "
	Jakob Roed		2"	00 "
	Bertel Frederiksen			12 "
	Knud Andersen gammel aldeles fattig			00 "
Udflytter	Christen Højris		4"	00 "

ialt 9 rigsbankdaler 12 skilling.

Udflytter Christen Højris er Skavnshøjgård, han havde 3 stedbørn en pige der var blind, og to sønner Niels og Frands Nielsen, de er 29 og 26 år i 1834, og de har aldrig gået i skole i Klitgård, det vilde også være umenneskeligt at de skulle trave fra Skavnshøj over Nyrup til Klitgård, de har vistnok gået i skole i Vokslev hvor moderen og stedfaderen var fra, sønnen Frands blev stamfader til Frandsen slægten i Nørholm.

Så fra 1817 til 1858 har Nyrup børnene travet den lange vej over køret til Klitgård skole for at hente deres skolelærdom.

Tostrup - Nyrup skoledistrikt.

Direktionen for skolevæsenet i Fleskum - Hornum herreder 31-8 1857, har besluttet således. Tostrup - Nyrup bør være et skoledistrikt med fælles lærer, der ansættes en ugift seminarist-dannet lærer, der underviser tre dage om ugen i hver by. Der bygges et skolehus i Tostrup med skolestue og to værelser til læreren og plads til brændsel, ligeledes bygges i Nyrup et skolehus med skolestue og et værelse til læreren, samt plads til brændsel.

Tostrup - Nyrup skoledistrikt skøde fra Christen Sørensen Hjeds på 3b Nyrup, læst 13-10 1860. Det var et aftægtshus der blev købt til skole i Nyrupvej 41, det blev rammen om skolen i Nyrup i ca 90 år, dog er det bygget om nogle gange.

At en lærer underviste i to byer skete mange gange, sidst i forrige århundrede (de såkaldte vandrelærere) til forskel for omgangs-skoleholderne der underviste og boede på en gård en uge af gangen. Om undervisningen blev værre eller bedre af de fik en halv skole i Nyrup ved jeg ikke, Nyruperne var flinke til at sende deres unge på højskole, så det er ikke til at vide hvad de har lært hvor.

Lidt efter lidt bliver der flere børn både i Nyrup og Tostrup, der kommer ejendomme på Nyrup mark, og til Tostrup kommer udflyttere.

I 1880 er der en vinterlærer i Nyrup, Jakob Peder Jensen han bor hos Jens Lassen i Bakgården Nyrupvej 32, Jens Lassen er skolesøn fra Hasseris.

I kommuneregnskabet 1885 - 86, figurerer 2 lærere:
 Henrik Jensen for 4 måneder 160 kr.
 N. Jensen " 2 " 80 "
 ialt 240 kr.

Ug i regnskabet 1886 - 87, er der 3.
 H.D.Rasch løn bilag 144 30kr. 16 øre
 Jens Larsen bilag 145 -46-47 129 " 84 "
 M.E. Nielsen bilag 148 148 " 80 "
 ialt 278 kr 80 øre.

Jens Larsen er fra Tostrup Jægerlund skovvej, han blev overlærer ved Ryesgade skole. Desuden har Søren Frederiksen fra Nørholm været vinterlærer i Nyrup 1881, han blev fra 1892 højskoleforstander i Støvring.

Fra 1888 til 1898 var der en Kristian Thomsen der var vinterlærer i Nyrup, han var fra Stauning i Ringkøbing amt, var seminarist fra Nr. Nissum, blev fastansat som lærer ved Tostrup og Nyrup skoler, blev gift med Niels Hansen Gjøl's yngste datter.

Nyrup Skole 1893. Lærer Kr.Thomsen, Nyrup og Tostrup skoler.

Sønderholm - Frejlev sogneråd skøde fra Niels Jensen på 4f Nyrup læst 31-5 1896. Lærerboligen skulle udvides, og indrettes med lejlighed til en fastansat lærer, der blev stadig flere udbygger ejendomme, og selv om der i 1890 blev oprettet en baptistskole i Nyrup med 12 elever, blev der flere i kommuneskolen, 1891 kom der 2 piger fra Poul Munk i Binderup i Vokslev sogn til Nyrup, fra 1894 er der Martin Nielsen og Abildgård og Schjønner, Jens Sørensen Binderup og S.Sørensen og P.Sørensen i Skal, sender deres børn til Nyrup. Vokslev skole er antagelig også blevet for lille, så den 26-10 1910 kommer der 10 børn fra Nyrup privatskole til Nyrup kommuneskole. Men ingen fast dag hvor børnene begynder i skolen de fleste er begyndt efter sommerferien, der er også nogen i november, der er ingen anmærkninger om det nogen steder, det er bare sådan, det rette tidspunkt var 1 maj.

Lærerne i Nyrup skole

Otto Julius Pedersen 1894 - 1906.

Otto Julius Pedersen er kommet til Nyrup fra København efter folketællingen, der er nu nok snarere fra Hasle, han er konstitueret i embedet i Nyrup skole 1-11 1894, tidligere hjælperlærer i Hasle, han er født i Ferslev 28-3 1872, var ugift 1901, havde en husholderske Karen Nielsdatter der er født i Martofte Dalby, kom til Nyrup 1900 fra V.Hornum, Lærer Pedersen haltede og gik med stok, han var et udadvendt menneske og deltog i byens selskabelighed, spillede lomber hvad der blev meget brugt i Nyrup. Han havde en onkel der kom på ferie i Nyrup en måned hver sommer, han var meget interesseret i foto grafering, det er hans fortjenste at der er så mange gamle billeder fra Nyrup. Pedersen var meget vellidt af både unge og gamle i byen, og børnene fik en god uddannelse under hans ledelse. Der er ingen oplysning om hvor han flytter hen.

Niels Kristian Kvist 1906 - 1908.

Niels Kr.Kvist født 22-6 1880 søn af folketingsmand L.Kvist Estrup, født 22-6 1880. Dim: Ranum 1905, feriekursus, konstitueret enelærer i Nyrup 1906, 1-10 1908 fastansat, 1-9 1908 enelærer i Halvrømmen, 1-4 1916 Ryesgade skole, 1-11 1933 skoleinspektør Poul Paghs gades skole. (Folkeskolen 1941 s.274).

Var gift med Mary Jensen født 27-12 1885 Teglagergård Frejlev.

Det var ikke lang tid han var lærer i Nyrup, for ham har det været et springbrædt for at komme videre, det var nødvendig at en lærer havde undervist i to år, før de kunne fastansættes, også for at blive kirkesanger, derfor var han de første to år konstitueret lærer, for så at blive fastansat.

Jens Peter Pedersen 1909 - 1912.

Der står ikke noget om ham nogen steder, Nyrup skoles forhandlingsprotokol er først sluttet da skolen blev nedlagt, den er først tilgængelig 2012, men efter Stine Kristensen der boede i Nyrup, og har gået i skole hos ham, var han en dygtig lærer, var afholdt af beboerne i byen, var ugift, han er på et skolebillede fra 1912, husholderen er der også, hende er der ingen navn på.

Albert Jørgen Klingbech Christensen 1912 - 1913.

Albert J.K.Christensen dim: Jellinge 1912 var vikar i Nyrup 1912-13. Han var søn af ekviperinghandler N.Christensen Nibe. 1916 lærer i Svenstrup, 1920 Hornum stationsby.

Alfred L.Nielsen. ca. 1915 - 1918.

Der har været et par år med skiftende vikarer.

Alfred L.Nielsen var fra Sjælland og seminarist, der er heller ikke mange oplysninger om ham.

Han kom fra Vordingborg egnen, døde af den spanske syge 20-12 1918, var ringforlovet med en pige fra Binderup.

Alfred L.Nielsen var meget musikinteressert, var dirigent for Nibe musikforening, og kom en del på Søndermarkgård hos den lokale spillemand Chr. Nielsen, og spillede på fritidsbaccis sammen med ham og sønnen Aksel Nielsen.

Lærer
Alfred L.
Nielsen.

Jens Christian Pallesen 1919 - 1943.

Jens Chr Pallesen er født 24-9 1892 i Sønderholm præstegård, søn af forpagter Peter Pallesen og Emma født Poulsen. Dim: fra Hjørring seminarium 1914, fra 31-8 1914 vikar i Tostrup, 1-1 1915 hjælpelærer i Sønderholm, 1-12 1916 lærer Aalborg Navigationsskole, 1-1 1919 vikar derefter fastansat som enelærer ved Nyrup skole, gift 24-9 1921 med Kirstine Staun fra Binderup, hun er født 22-12 1896.

Jens Pallesen var meget afholdt, levede med og i det lille bysamfund hvor alle kendte alle, og hvor det nærdemokrati vi nu snakker om, var en selvfølge hvis man boede eller tjente i byen, så hørte man til der og følte sig hjemme.

Jens Pallesen holdt også aftensskole, der var til tider så mange at skolestuen dårligt kunne rumme dem alle, men vi krævede ikke meget plads den gang.

Jens Pallesen suplerede sin indtægt med hønseavl, lønnen har ikke været stor i så lille en skole, indtægterne fra hønsene har nok gjort sit til at han blev så længe ved Nyrup skole, der ellers ikke var forventet med at lærerne blev der i længere tid. Pallesen var også meget udadvendt, havde flere tillidsposter bl.a. Fjerkrævlerforeningen for Aalborg amt, Kirkelig forening for Nibe og omegn, kassere for Sønderholm - Frejlev sygekasse, regnskabsfører for Sønderholm Brugsforening.

Lærer Pallesen døde 1943, kun 50 år gammel, dog opnåede han at være lærer i den lille landsby en trediedel af dens eksistens.

Nyrup skole
1928.
Lærer J.C.
Pallesen.

Th.B.Jensen 1943 - 1945.

Han var kun lærer i Nyrup i to år, og jeg har ikke fundet nogen data om ham, han her også været der så kort tid, er dårligt blevet kendt.

Kaj Nielsen 1945 - 1952.

Kom fra Øster Hornum til Nyrup, han var vellidt i det lille bysamfund, men blev der kun kort, idet han fra nytår 1952 blev førstelærer og kirkesanger i Sønderholm. Er omtalt der.

Christian Sondrup 1952 - 1954.

Han virkede kun kort tid i Nyrup som lærer, blev forflyttet til Bislev som lærer og kirkesanger. Det blev også af kortere varighed, hvorefter han læste teologi, er nu præst i Lendum.

1954 - 1962. Var der vikarer i skolen, den var dømt til nedlæggning der blev mindre børn til skolen, 1893 var der 14 børn i store klasse og 9 børn i lille klasse, børnetallet toppede i 1930-erne hvor der var op til 16 børn i hver klasse.

Skolen blev solgt 1961 til pastor Reerslev, brugte den som bolig til hjælpepræst, indtil han tog sin afsked og selv flyttede ind.

Husmændene på Restrup Enge.

I vort rigtholdige lokalhistoriske arkiv på St. Restrup Friskole findes bl.a. en interessant forhandlingsprotokol for Restrup og Nørholm Enges husmandsforening, der oprettedes i 1907.

Baggrunden for oprettelse af husmandsbrug var, at dansk landbrug for godt 100 år siden gennemgik en enestående omstilling fra at dyrke korn til animalske produktion. Det lykkedes fordi landbrugerne i et nært samarbejde oprettede vellede organisationer, som andelsmejerier, andelsslagterier, brugsforeninger, ligesom højskolebevægelsen havde en overordentlig stor betydning.

Omkring århundredskiftet blev der på grund af den bedre ernæring, en kolossal befolkningstilvækst, og børnedødeligheden faldt drastisk, og det var meget almindelig, at der var 6 til 8 børn i hvert hjem. Der var faktisk tale om overbefolkning. Forudseende mænd fandt at der ikke kunne blive arbejde eller bolig til alle, og arbejdsløshed var dengang utænkelig. Mange unge udvandrede i disse år, især til Canada, U.S.A., eller New Zeeland. For dem der ikke havde mod til disse eventyr, blev der i disse år udstykket mange store gårde til husmandsbrug.

Her på egnen var det herregården St. Restrup, der på grund af herremandens økonomiske vanskeligheder i 1896 solgte herregården til et konsortium fra København. Der igen solgte ca. 1000 tdr. land eng og kær fra. Området var fra St. Restrup ud til Limfjorden, og fra Nørholm til Hasseris. Forestil jer dette store øde areal uden veje, huse og træer.

Den eneste vej til Aalborg var "Gåden", der endnu kan sees spor af foran fattighuset i Nørholm. Det var denne vej herremanden forbød Nørholmerne at benytte når de skulle til Aalborg, de måtte da køre om ad St. Restrup. Derved blev det jo en længere køretur, men så spændte de hestene fra når de kom til Restrup Krø, og var selv inde og få en dram og en tår øl. Det samme gentog sig på hjemvejen.

Det var først efter udstykningen den nuværende Nørholmvej blev anlagt, foruden sidevejene. Arealet blev delt op i 62 parceller, og bygningen af de mange ejendomme kunne påbegyndes.

Byggematerialet til de 62 ejendomme blev meget praktisk fabrikeret på stedet, idet Teglbrænder Nielsen leverede de mange mursten til de fleste af husene. De to lergrave hvorfra man hentede materiale findes spor af endnu, når vi kører ud af Nældevej.

Simon Jørgensens ejendom Nørholmsvej 175 ca. 1910.

Hvordan begyndte de så, og hvor store eller små var ejendommene ? Jeg har besøgt Carl Olsen Nældevej 34, adskillige gange her i sommer. Carl Olsen er født 1906, og bor alene i sit barndomshjem, som hans far lod bygge i 1904. Carl Olsen er en god fortæller og har efter sin alder en imponerende hukommelse. Han viste mig sit skolebillede fra 1920, og han kunne huske navnene på alle 21 elever.

Carl Olsen fortalte at hans far Ole Olsen var gårdmandssøn fra Hasseris, og at han havde arvet 400 kr, som han sammen med et statslån byggede ejendommen for. Jordlodden var på 7 td. land, enkelte 8-9 td.

Da jeg stillede Carl det spørgsmål, hvordan kunne mand og kone og to børn få føden på 7 td. land, og du fortæller at din far aldrig tog arbejde uden for hjemmet. Carl sad lidt og tænkte sig om, så smilede han og sagde! Der er ingen i dag der kan forestille sig hvor lidt vi kan nøjes med. Min far havde en ko og to grise, så havde vi en mose hvor han gravede tørv som blev solgt, det klarede vi os med.

Carl fortalte videre at hans far døde da han var 12 år gammel. Moderen drev så ejendommen videre sammen med de to sønner. Carls bror arbejdede en del på dagløn hos fremmede, for en arbejdsdag fra 7 morgen og til 7 aften, fik han 1 kr 50 øre, det var mange penge dengang.

Det blev efterhånden behov for at oprette en skole på Restrup Enge, men inden den blev bygget gik børnene i skole i et privat hjem, det var i Remhuset.

Men i 1905 oprettes Restrup Enges skole, derved blev et stort savn afhjulpet. Den blev nedlagt i 1960, og børnene blev med skolebus kørt til Nørholm Centralskole.

Carl Olsen fortalte videre, at ejendommene de første år skiftede ejer både 3 og 4 gange. Det havde to årsager. For det første var ejendommen for lille, for det andet var jorden for dårlig. Når en familie rejste fra en ejendom, flyttede straks en anden ind, uden betaling, han skulle blot overtage lånet.

Mange tog arbejde på forskellige virksomheder bl.a. cementfabrikken Norden, tørvegravning i Restrup mose, skovarbejde i Restrup skov, og høstarbejde med le på herregården. Ved endnu et besøg hos Carl Olsen fortalte han mig, at de første år efter udstykningen kørte husmændene deres mælk til behandling på et mejeri i Aalborg. Men i 1905 oprettedes mejeriet, Engelund som privatmejeri, og i 1919 købte husmændene mejeriet, og det blev drevet som andelsmejeri indtil 1933.

Ved siden af mejeriet blev der oprettet en smedie, den virkede dog kun i få år. Smeden flyttede da til Nørholm.

I 1910 startede en købmand en købmandshandel på Nørholmsvej, og den blev drevet med skiftende ejere, indtil den blev nedlagt i 1955.

I 1907 oprettedes Nørholm Enges Husmandsforening, den havde både et fagligt, kulturelt og selskabeligt formål. En af de første opgaver bestyrelsen blev pålagt, var at arbejde med plantningssager, idet der var stor interesse blandt medlemmerne om at få plantet læbælter. Og i fællesskab blev der købt hegns- og læbæltplanter fra Hjørring planteskole. Samme år foretog foreningen indkøb af 1618 løvtræer, 498 frugtbuske og 18 frugttræer. Forud for indkøbet har der været afholdt et møde med en havebrugskonsulent der gav god vejledning i at anlægge haver og indkøb af buske og træer.

På grund af, at det jo var små kår husmændene arbejdede under de første år, blev der oprettet en andelslåneforening. Formålet var med foreningen, at hvis en af foreningens medlemmer var så uheldig at miste en ko, havde han faktisk ikke midler til selv at sætte en ny ind. Han kunne da låne i låneforeningen. Lånesummen fastsattes nu til 175 kr. til 5.1/2 %. Det blev vedtaget at når lånetageren købte et kreatur så medfulgte et bestyrelsesmedlem som betalte kreaturet, sådan at lånetageren modtog kreaturet af låneforeningen.

Der kunne også søges om lån til opførelse af ajlebeholder, mødningsplads samt grisesøer. Der var nedsat et tre mands udvalg til at administrere låneforeningen og godtage lånetageren. Der var dog enkelte der blev nægtet lån. Mindre lån kunne gives til hønsehold og biavl, dog højest 25 kr. til hver.

I 1910 afholdt husmandsforeningen møde i Restrup Enges skole, med Jens Jensen Als Brohuse, der talte om husmandsbevægelsen, og gav oplysninger om husmandsbrandkassen.

Den 21-6 var Vedsted husmandsforening på besøg. Det vedtages at afhente deltagerne på Aalborg banegård, med hestevogn og køre dem til Restrup kro, hvor godsejer Philip gav kaffe. Derefter besøgte de herregården og så sydparken, hvorefter de kørte til Nørholm Enge, og besøgte flere af husmandsbrugene. 10 hestevogne kørte dem derefter i sluttet trop til banegården i Aalborg, hvorfra de foretog hjemrejsen.

Den 5-8 modtog foreningen et rejsetilskud til en lokal husmandsrejse, på ialt 11,60 kr. Der fordeltes med 40 øre pr. medlem. Dette store beløb blev skam ikke gemt hen i kommodeskuffen, men blev straks anvendt til en udflugt til Vedsted, hvor en del veldrevne brug blev beundret. Derefter gik turen til Blokhus.

Samme år blev der afholdt et foredrag i Restrup Enges skole, ved fru Marie Jensen Lundegård, der gav oplysninger om at anlægge køkken- og frugthave, og deres anvendelse. Der blev nu indkøbt 1330 løvtræer, 287 frugtbuske og 70 frugttræer, til et samlet beløb af 48,21 kr.

Restrup Enges skole. 1919,

Der blev i fællesskab købt en havesprøjte til sprøjtning af frugttræer. Chr Kanstrup antages til at betjene sprøjten, til 2 kr. pr. dag.

I 1913 byggedes Restrup Enges forsamlingshus. Det blev nu beboernes samlingssted for forskellige sammenkomster, som foredrag og fester af enhver art. Hvert år blev der afholdt høstfest med Sønderholm-præsten pastor Bay som taler. Der blev festet med medbragt madkurve, kaffe og dans. Der blev også afholdt foredrag med forskellige foredragsholdere, bl.a. Jens Thise, men også af stedlige kræfter, som forstander Balle, lærer Ravnholdt og konsulent Knudsen fra St. Restrup husmandsskole.

Lærer Knudsen holdt foredrag om havebrugs- og plantesygdomme, og flere af medlemmerne tegnede sig til gødningsforsøg.

Hvert år blev der holdt have og markvandring, med bedømmelse og præmieuddeling ved kunsulenten. I følge Carl Olsen, var det først i 1930 den helt store afvanding af Restrup Enge blev foretaget.

De store dybe grøfter der i dag findes på hele området blev gravet, og drænrør nedlagt, hvilket bevirkede en meget større afgrøde end hidtil, ligesom afvandingen kunne ses på læbælterne og havens træer og frugtbuske, der nu først rigtig groede til. Mange af ejendommene blev efterhånden rene mønsterbrug, og det var jo i husmandsrejsernes tid, så adskillige foreninger besøgte den nye udstykning, ligesom Nørholm Enges husmandsforenings medlemmer hvert år besøgte andre husmandsforeninger.

Disse rejser var meget belærende. Det var altid interessant at se på hvordan de drev deres landbrug, og få forklaring på hvordan de havde nået det gode resultat.

Ikke ret mange af den yngre generation kan forestille sig hvilket arbejde det var at drive landbrug for godt 90 år siden. Alt blev jo gjort med håndkraft. Der blev malket, høstet med le, negene blev bundet op, og høsten blev tærsket med plejl. Roerne luget med hænderne, ingen brugte roejern til udtynding. Ved roeoptagning blev toppen snittet af med kniv, roerne læsset og aflæsset med håndkraft. Kartofflerne blev samlet op, efter at være løsnet med en greb, og folk kravlede række op og række ned på knæene, for at samle dem op.

Husmændene havde den gang en lang og slidsom arbejdsdag, men når det ved flid og omtanke trivedes, både i stald, mark og have, følte de al ligevel arbejdsglæden ved at være selvstændige, og ved at kunne se fremgang år for år.

Svend Stoffersen.

Kilde:

Restrup Enges husmandsforenings forhandlingsprotokol fra 1907.

Sønderholm - Frejlev sognerådsforhandlingsprotokol fra 1901.

Carl Olsen Nællevej 34.

Dansk mejeristat.

Håndværkere i Frejlev.

I begyndelsen af 1930-erne, kom mekaniker S.D.Kjærsgård og hans kone Maren til Frejlev. De slog sig ned i de eksisterende bygninger på Nibevej nr.335. Et ret stort beboelseshus med høj kælder med store butiksvinduer mod vejen, hvorfra der før havde været drevet cykelforretning og brødudsalg.

Der var også en bygning der blev anvendt som autoværksted, og der kunne vel også nok køre en personbil derind, men en lastbil skulle nu ikke være ret stor før det kneb.

Kjærsgård var vel egentlig uddannet som maskinarbejder, men var jo i besiddelse af en stor og alsidig interesse især for bilreparationer.

Desværre var bilerne endnu ikke udbredt, at reparationer kunne give arbejdet til en så driftig mand den ene dag efter den anden, men når knibtangen og et stykke ståltråd ikke længere slog til, så måtte man alligevel søge hjælp hos mekanikeren.

Men mekanikerens store alsidighed kom ham nu til hjælp. Foruden cykler, symaskiner, primus og lignende var der en del motorer ved landbruget, der af og til måtte have en hjælpende hånd. Der var endnu en del vindmotorer som trækraft på gårdene, selv om petroleumsmotorerne dukkede op, og elforsyningen også vandt frem.

Det var ikke altid rart at skulle cykle ud med værktøjet på bagagebæreren, og så op og hange i en vindmotor der skulle repareres eller smøres når vejret var koldt og fugtigt, så var det ligefrem en fornøjelse og komme ned og på cyklen hjem. Nej, så var det dog rarere for Maren der stod hjemme og solgte brød m.v.

Efterhånden var der dog flere og flere der anskaffede sig en bil, og mange gange var det en brugt, som nemt kunne få behov for besøg ved fagmanden. Men et behov tog et andet med sig, for enten nu bilen var brugt eller ny, kunne den ikke fungere uden næring, den skulle have benzin en gang imellem og også en sjat olie.

Ved brugsforeningen kunne der købes B.P.benzin, og mange købmænd havde en eller anden rød benzintank, så hvorfor ikke også en gul tank?

Mekanikeren fik en SHELL tank, så nu kunne man også få tanken i bilen fyldt op, og var der så en eller anden ting der skulle ses efter kunne mester klare dette med det samme, hvis han var hjemme, det var han efterhånden det meste af tiden, selv om der ind imellem skulle laves et centralvarmeanlæg i et hus.

Hvis en benzintank skulle give lidt, skulle den helst være åben døgnet rundt alle ugens 7 dage, ellers kørte man da til den næste.

Fra beboelsen og ned til forpladsen hvor tanken stod, var der jo en høj betontrappe, når der var en bil der tudede ved tanken, skulle så den høje trappe forceres af mekanikeren eller hans kone, hvilket blev til adskillige gange i døgnet, så der var ingen behov for jogging.

I bil og traktorbranchen skete der en meget stor udvikling, der blev snart brug for både en og to medhjælpere på værkstedet. En "firmabil" blev det også til, en lille varebil med åbent lad og med plads til to personer i førerhuset, det man kalder en halvtons varebil.

"Den røde", som bilen blev kaldt, blev jo delvis fremstillet på eget værksted. Nu var det jo sådan at kunne bilen ikke komme til mekanikeren, måtte mekanikeren komme til bilen, altså kunne bilen ikke køre ind gennem den snævre port, hvilket ofte var tilfældet med en lastbil, så måtte den stå udenfor, og mekanikeren kunne ligge og trille rundt på betonen under bilen, hvis det da ikke kunne klares oppe fra. Det var ikke godt for helbredet, nej en udvidelse af værkstedet måtte der til, nu blev der gravet ud i bakken bag ved for at give plads, og her kom den lille røde varebil til nytte - den kunne da køre fyldt bort.

Men det var ikke den eneste gang værkstedet blev udvidet og bygget om, mere arbejde, flere medarbejdere og som følge heraf mere plads.

Det er nok tvivlsomt, om der er noget tilbage af det første værksted? Nu står der store moderne salgs-lager og servicebygninger for alt inden for traktorer og landbrugsmaskiner, alt vedrørende automobiler er flyttet nærmere Aalborg.

Kjærsgårds værksted
ca 1938.

Ude i den østre ende af byen var der også en en "sort mand" nemlig smedemester Gravesen. Han var specialist på andre områder, som især landmanden satte pris på, han kunne sko en hest, et stykke smedearbejde som ikke alle smede kom lige godt fra. Det var derfor ikke kun de nærmestboende hesteejere der kom til ham, når hesten skulle sko, men også folk med heste fra andre sogne. Han kunne hærde og tynde et plovskær, så det ikke blev sløv igen ved det første møde med en sten.

Var det den store, svære arbejdsvogn til hesteforspand, det gjaldt, vidste han også hvordan sagen skulle gribes an. Blandt andet det at lægge en ny jernring om et trøjul, så den passede og kunne sidde fast, var et stykke rigtig håndværksarbejde, jernringen skulle formes og være 100% rund, men den skulle også samles. Det foregik hverken ved autogen- eller elektrosvejsning, det blev svejset i essen, enderne der skulle samles, blev opvarmet i essen til en temperatur, der nærmede sig smeltepunktet. Fagmanden kunne, ved at bedømme farven på det opvarmede jern, se når den rigtige temperatur var opnået, og så skulle der handles og det lidt hurtigt. De to ender blev nu smedet sammen på ambolten, og samlingen blev gerne stærkere end det øvrige jern.

Vedligeholdelse af landmandens maskiner såvel indendørs som udendørs, ajlepumper, vandpumper og anlæg i forbindelse hermed havde også af og til brug for en kyndig hånd fra smeden. Offentlige vandværker, med lange ledningsstrækninger af jern, vandt også frem ved hjælp af smedens assistance. Men for smedens arbejdsområde var tidens udvikling et negativt resultat. Hestene blev udskiftet med traktorerne, maskinerne, både inde og ude, blev helt anderledes og større. Som følge heraf blev der også tale om helt andre vedligeholdelsesmetoder, der krævede andre og flere specialister på dette område. Det har da også vist sig, at de fleste smedeforretninger er ændret til andre områder f.eks. Varme - vand og sanitetsforetning.

Lige over for mekanikeren var der et **tømrer og snedkerværksted**, formentlig etableret engang midt i tyverne. Ejeren Alfred Jensen var uddannet som det man dengang kaldte hustømrer, uden dog kun at være specialist på dette område. Lige som de fleste andre håndværkere på landet skulle man gerne kunne tage fat på lidt af hvert i nærværende tilfælde, bare det lugtede lidt af træ.

I 1936 kom jeg i lære på virksomheden og har derfor oplevet forholdene på nært hold. Man ville i dag forbavses over at erfare, hvad vi blev udsat for at skulle beskæftige os med. Hvad med at skifte en stav ud i en ajletønde uden at tøndens faldt sammen - i "staver"? Lave en køkkenvask af træ der kunne holde vand - afløbstuden lige ud gennem ydermuren. Reparere en møgbørrer, selv om man dårligt kunne se hvad den var lavet af når den kom på værkstedet, men den skulle i hvert fald være færdig til brug inden næste dags morgen. En "vuggevaskemaskine" af træ kunne da også blive utæt og fliset af råd, det måtte tømren da kunne ordne? Glarmesterarbejde, skæring og isætning af glas var da en selvfølge. Var egetræspladen på spisebordet blevet grim af spildte ingredienser m.v. kunne tømmeren da høvle den af, bejdse og lakere den op igen! Spiseborde til et nyt alderdomshjem kunne den stedlige tømrer da selvfølgelig lave.

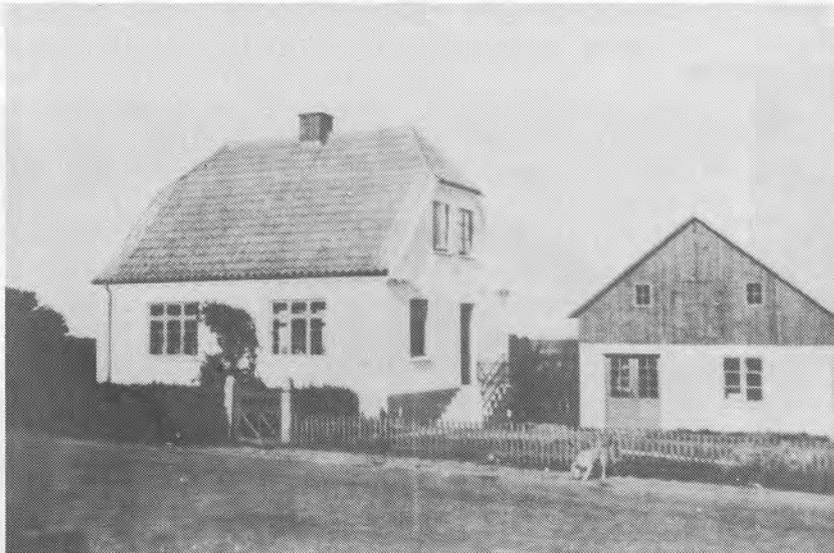
Da jeg kom i lære var der beskæftiget 6 -8 mand i virksomheden, så mange var der jo ikke arbejde til i byen og omegnen, men sammen med murermester Jørgensen, der vel havde et lignende antal folk, blev der bygget en- og to- familiehuse i forstæderne. Os der spiste hos mester fik så en forsvarlig, men god madpakke og en termoflaske med kaffe med i rygsækken, og så på cyklen, det var klokken 7 på arbejdspladsen og ikke et minut senere. Det gik endda også, værre var det når vi skulle hjem om aftenen, for vinden var næsten altid i vest, så vi havde modvind. Vi havde trods alt arbejdet hele dagen med hænder og krop. Maskiner, kraner og lignende hjælpemidler kendte vi ikke til.

Smedemester Gravesen.

Tømrer og snedkermester
Alfred Jensen.

Alfred Jensens
værksted
Nibevej 324.

I nittenhundrede og et par og tyve kom der en familie, bestående af far, mor og et barn, fra København til Frejlev, faderen havde prøvet lidt af hvert. Ja, fra landbrug til håndværk og teknik havde han beskæftiget sig med, såvel herhjemme som i udlandet. Moderen havde i hovedstaden beskæftiget sig med handels- kontorbrancen. Barnet - en datter, viste senere at have arvet forældrenes alsidighed, hvilken også var tilfældet med en senere tilkommet søn.

Laura og Niels Nielsen.

Manden **Niels Nielsen** stammede fra cementstøberiet "Petersværk" i Nr.Uttrup, så det var ret naturligt at han skulle forvalte et tilsvarende foretagende i Frejlev, beliggende Nibevej 331, hvor jo en del af den nu meget større virksomhed stadig ligger.

Et pænt lille hus til beboelse lå nærmest vejen, og der bagved lå et udhus hvor et par medhjælpere stod og lavede cementsten, tagsten, cementrør og fliser, alt blev lavet ved håndkraft, stillet til tørring i husets sydende og siden flyttet ud på det udendørs lager, alt flytning og transport foregik også manuelt.

Cementstøberiet i Frejlev ca. 1925.

Cementstøber Niels Nielsen med familie og medarbejdere i lyngen ved den årlige udflugt.

Niels Christian, Niels Nielsen og Laura, børnene Gunnar og Alise, på bakken: Karl Utterup og Mille. 1925.

Lastbilen, som kørte selskabet, er rigget til - til persontransport.

Til dette beskedne, igangværende foretagende nærved vejen, hørte et stort bakket areal mod syd, delvis beplantet med skov, og her var de fleste af materialerne til støberiet til stede, de skulle graves frem og sorteres. Et par mand med hakke, greb og skovl samt en skråtstillet harpe kunne klare dette i begyndelsen. Senere kom der sorteringsmaskiner med roterende tromler der blev trukket ved el-kraft.

Der måtte med hensyn til de sorterede materialer gerne oparbejdes et lager, for når f.eks. landmanden kom for at købe mursten til en udvidelse af sine avlsbygninger, kunne han da meget naturligt få brug for både sand og sten, når han skulle støbe fundamenter og gulve.

Med de forholdsvis billige materialer fra bakken som virksomheden anvendte gik det tilsyneladende godt.

Men sidst i tyverne fik Niels Nielsen lyst til at forsøge sig igen med sit gamle håndværk som el-installatør. Han solgte cementstøberiet til **Kr. Kragh**, som havde solgt sin gård i byens sydlige udkant.

Kragh drev cementstøberiet videre, det blev større og mere moderne, blandt andet købte han en lastbil, så han kunne levere varerne ud.

I 1942 blev det hele solgt til **Jens Mølgård**, der efter flere store udvidelser i Frejlev, har bygget et stort fabriksanlæg mellem Frejlev og Drastrup.

Familien Nielsen flyttede i første omgang til en lille taglejlighed i byen, og som supplement til elinstallatørforretningen startede fru **Laura** en lille trikotageforretning. I 1928 byggede de et hus med mere plads, både ude og inde, på Nibevej 328. Her fortsatte forretningerne, men der blev med tiden for lidt plads inden døre. Der måtte bygges til endnu en gang for der kunne være plads til den voksende trikotageforretning og håndkøbsudsalg fra apoteket.

Det var også sidst i tyverne der kom en **skomager** til byen. Han lejede sig ind i et af de mindste og ældste huse i Frejlev, nemlig "**Bagerens det bette hus**", to stuer, og de var små, så sengen måtte stå i værkstedet. En ny forretning skulle oparbejdes, men hvordan var behovet for netop dette håndværk. Ja, nok ikke så selvfølgelig.

Man brugte nok sko, men træsko og træskostøvler var det almindeligste i det daglige på landet. Derefter kom så gummistøvlerne og gummiskoene, de kunne nok komme til at trænge til en lap, men det klarede man selv, metoden var godt kendt fra at lappe cykel.

Efterhånden brugte man mere og mere at bruge læderfodtøj, når man skulle være "pæn", og her var det jo de unge der førte an. Lædersko var da også de rareste på dansegulvet.

Nå, men indtil da skulle skomageren og hans familie alligevel have lidt på brødet. En lille bibeskæftigelse var ikke helt af vejen, ja, næsten en nødvendighed. Det blev ikke noget i tilknytning til skomagerfaget, men noget helt andet, nemlig inden for frisørfaget.

Der var da **barberer og frisører** i andre byer rundt om, men det kostede både tid og penge at besøge dem, kunne man derimod blive "pudset lidt af" i sin egen by for en rimelig betaling var det jo noget helt andet. Christiansen investerede i en god saks, et par håndklippemaskiner og tilbød sin assistance. Det gik udmærket, især ville de unge mænd gerne være nyklippede og velsoignerede, når de lige i nærheden og til en rimelig pris, kunne få sagen ordnet. Efterhånden kom de ældre mænd også frem og ville prøve, det kunne da aldrig være ringere, end når ens kone var frisør.

Nu meldte andre faglige arbejder sig også, der skulle syes på et stykke seletøj, en taske eller måske andet lædertøj. Senere kom selv-bindersejlene, de skulle lappes og syes, og der skulle påsættes nye lister. I høstens tid kunne det godt være meget hårdt arbejde, sejlene skulle være klar til næste dag. Men en god makker i sin kone var også her tilfældet. Det blev da også til større og bedre lejligheder og med tiden blev det da også til to nyopførte huse, med både beboelse og tilhørende forretningslokaler på henholdsvis Nibevej 318 og 326.

Året som gik.

Sæsonen blev indledt med, i samarbejde med Sønderholm Borgerforening, et lysbilledforedrag om egnens geologiske og historiske fortid, og vi var vist heldige, at ingen andre havde arrangeret møde samme aften, så der var udmærket tilslutning.

I forbindelse med foreningens generalforsamling havde vi formået at få Arkæolog Peter Birkedal til at komme for at fortælle om udgravningen af det sensationelle fund af en af de allerførste danske kirker ved Sebbesund. Luftfotografier i den tørre sommer 1992 havde afsløret en større samtidig bebyggelse omkring kirken. Måske er her en større handelsplads. Kunne det være Ørbec? Et navn man kender fra samtidige mønter. Man henfører disse mønter til Nørrejylland, men har endnu ikke fundet stedet. Forhåbentlig bliver der midler til fortsatte udgravninger!

Aftenturen i juni gik til udgravningsfeltet ved Sebbe, hvor området blev besigtiget under vejledning og forklaring ved museumsinspektør Erik Johansen. Fra Nicolai Bjerg kunne man skønne omfanget af bebyggelsen, der aftegnedes i de da tørre marker.

Til slut nød man udsigten til medbragt forfriskning ved den højt beliggende rasteplass ved den ny omfartsvej. Der blev talt 85 deltagere.

I arkivet kunne vi nok have fundet plads til lidt flere besøgende. Der er meget at se, også selv om arkivet naturligvis følger reglerne, som gælder for alle offentlige arkiver, at arkivalierne principielt ikke er tilgængelige før de er 50 år gamle, for personlige arkiver 80 år. Skulle der være en sag, som kunne nedsætte en persons omdømme, gælder der endnu længere tid. Personlige breve har såvel kulturhistorisk som slægtshistorisk betydning og bør opbevares, her opnås tilladelse ved arkivets ledelse og nærmeste slægtning i forening.

Erhard Holger Buchholtz's Optegnelser er nu "oversat" fra gammel dansk håndskrift af en efterkommer. Arkivet har fået foræret et eksemplar, som interesserede kan se der.

E.H.Buchholtz er født på Klitgården i Nørholm sogn i 1810 og er død i samme sogn i 1895. Optegnelserne er fra den sidste del af hans levetid, da han fortæller om forhold i Vendsyssel, Aalborg og især egnen her. De er af forskellig art og af forskellig historisk værdi, men er meget underholdende.

Vi får fotografier af gårde og steder, som ingen mere kan huske, og portrætter af ukendte. Det havde været en lettelse, om der bagpå med let hånd var skrevet navn og sted. Hvis vi er heldige, at portrætterne er fra H.Tønnies, Karner i Aalborg eller Fiederspiel afd. Nibe og Augusta Larsen, Nibe, kan vi af de bevarede regnskabsprotokoller se hvem, der skal have hvormange billeder. I de allerfleste tilfælde er navnene her og portrætterne identiske.

Tak til alle for velviljen vi møder overalt, og til dem, som her i Bjergposten bidrager til egnens historie - "Bringer fortiden med til fremtiden". Tak til Lis og Rita for opsætning af Bjergposten.

P.b.v. Arne Fristrup.

Sølv mønt ca. år 1000. Vægt 0,8 - 1 gram.
Forsiden: CNVT REX ANL, dvs Knud, Englands Konge.
Bagsiden: LEFDEN ON ORBEC, dvs Lefden, møntmester i Ørbæk.

Arkivets adresse: St.Restrup Friskole, Restrup Kærvej 16, 9240 Nibe.

Åbningstider: Første og tredje onsdag i måneden, juli undtaget, kl 19 - 21, og ellers efter aftale.

Redigeret af Arne Fristrup.

Trykt i offset hos Nibe Avis

ISSN 0107-072X